

Ben Sivas'ın Divriği kazasının Ödek köyünde dünyaya gelmişim. Beş kardeşiz. Beş kardeşin ortancasıyım. Tabii annem biz dünyaya gelmeden önce iki erkek, bir kız, bir erkek kardeşim daha varmış; onları kaybetmişler işte bilirsin, hastalıklarının adı konulmayınca ya “nazardan” ya da” işte ateşlendi öldü” gibi hikayelerle ölümü anlatıyor, ama annem hala o iki yavrunun sızısını içinde hisseder. Ben ve üç kardeşimi annem köyde doğurmuş, kendi başına doğurmuş, bizim ebelerimiz annemiz. Beni de ekmek yaparken doğurmuş. Köyde sac ekmeği açılır, bizim yörede. Annem hamurunu yoğurmuş sabah erken kalkmış, ahırda tandırını yapmış, sancılandığını fark edince; ekmeğin bir kısmını açmış, tencereye koymuş ateşin üstüne, makasını jiletini atmış, ben dünyaya gelmişim. Annem o kaynatılmış makasla şöyle, mikrop kapmayayım diye göbeğimi kesmiş. Bu hikâye bana hep böyle şey gelir. Hani annemin yaşadıklarıyla, bizim yaşadıklarımızın arasındaki farklılıkları koymak açısından hem içimi burkar hem de ya işte “Ne güzel, bereketli günlere doğmuşum aslında” falan diye sevinirim. Dünyaya getirdikten sonra beni sarmış sarmalamış, önlük bilirsin annenin de anlattığı hikâyelerdendir. Eskiden bez, mez yok. Dedemin aldığı, anneme pijamalık diye aldığı pazeni, dağın mikrop kapmamış yerlerinden, tepelerinden ince toprak getirirler, onları ısıtırlar, öyle muhafaza ederlermiş. Beni ona sarmış. Abimle benim aramda dokuz yaş var, büyük abimle. Ona teslim etmiş. “Eğer eben gelirse çenesinden kurtulamam, gideyim de ekmeğe devam edeyim” demiş. Yani gerçekten çok dokunur bu bana. Kadının kadına ettiği bir yerde. Kadının, kadından kaygılanması. İşte o dönemki yaşam biçimine göre; babaannem gelmeden, annem ekmeği bitirmeye çalışırken, dedem gelmiş. İşte odaya, köy evi ve iki katlıymış; altı ahır, üstü ev. Yukarıya çıkmış bakmış ki; beşikte ben ağlıyorum, abim de beşiği sallıyor ağlamasın diye! Dedem çok merhametli, yiğit bir adammış. Anneme gelmiş: “Aa, sen çocuk doğurdun, burada ekmek mi yapıyorsun? Kalk” demiş. Anneme yatak yapmış, sobayı yakmış, Mart 21'de dünyaya gelmişim ben. Sobayı yakmış, tezek atmış sobaya, kaygana yapmış, annemi yatırmış ve ekmeğe yapmaya dedem devam etmiş. Babaannem ortalıkta yokmuş. Böyle bir doğum hikayem var. Sonra bir buçuk yaşında babam bu arada Ankara'da devlet memuru olarak maliyeye başlamış. Hasanoğlu Öğretmen Okulu'na devam etmiş bir süre. Eskiden davul zurnalarla gelir, öğrenci alırlarmış o köylerden, babam da çok başarılıymış ama dedemiz sekiz çocuğundan tek kalan çocuğu, tek yaşayan çocuğu, öğretmeni Hasanoğlu Öğretmen Okulu'na göndermiş. Dedem ağlayarak geri getirmiş babamı, okumasına izin vermemiş. “Ben ne yapacağım burada? Onsuz yapamam!” diye. Onun üzerinden işte yıllar sonra; Ankara'ya maliye bakanlığına girmiş babam. Ben dünyaya geldiğimde babam yanımda yokmuş. İşte çok da severdik birbirimizi. Acayip severdik. Kız çocuklarını çok severdi babam. Erkek çocukları bu toplumda bir şekilde yerlerini yurtlarını rahat belirleyeceğini, olmadı hamallık yapacağını ama kadınların kocanın esiri olmaması gerektiğini, bize hep onu öğretmişti. Kadının güçlü olması gerektiğini. O yüzden de böyle her şeyimize izin verirdi, hiçbir yasak anlayışı yoktu. İşte “Yaparsın! Yapmalısın! Sen yapacaksın!”

O küçükten, küçük yaşlardan beri babamın bu telkiniyle büyüdük ama annem daha böyle tabii ataerkil aileden geldiği için biraz daha baskıcı, işte “El ne der? Kız çocuğusun; saçını tarama, makyaj yapma, kaşını alma” falan diyen annelerden. İşte “Erkek arkadaşın olamaz.” Allah'tan, işte babamın aydın olması, ağabeyimin abilerimin benden büyük olması, onların hayata adaptasyonu babamın vasıtasıyla olması, Onların da aydın, daha böyle kadına şey, güç veren, katkı veren yerden sahiplendiler ve böyle bir kardeşlik ilişkimiz oluştu. Onlar da: “Sen yaparsın! Sen edersin!” dediler. Bu şekilde işte bir buçuk yaşından sonra Ankara'ya geldik, gelmişiz.

Ben burada; ilkokulu, ortaokulu, liseyi burada okudum. Üniversite sınavına girdim, Gazi Eğitim Türkçe bölümünü kazandım. O arada çok çocuk yaşta eşim takıldı arkama. Ve hayatımda ilk erkekti belki. İşte hani diğer, çoğu zaman teklifler geliyordu ama kabul etmiyordum. Ben biraz daha böyle devrimci duruşu olan bir kadındım, aileden etkilendiğim için. Sosyal yaşamda biraz daha kendimi gösterebilecek bir şeyde, yapıdaydım. Ama o dönemlerde işte Alevi, Sünni ayrımı çok yapılıyordu. Benim biraz o eşimin aşırı ilgilenmesi belki benimle, beni çok seven birinin olduğunu düşünmek, işte çocuksun bir yerde, hala ailenin sevgisi yetmiyor, sevgi arıyorsun demek ki. Şimdi idrak ediyorum, farklı bir duyguymuş o dönemler. İşte üç yıl kadar falan böyle koşturdu peşimden. İşte “Ben üniversite kazandım ama okuyacağım” falan. “Tamam kayıt yap, sonra okursun!” İşte yalnızım; annemi, babamı kaybettim falan filan, biraz da duygusallık, biraz da sol, benimle birlikte her yere gidiyor, geliyor falan. Dedim ki: “Tamam! Böyle biriyle bu hayatı götürebilirim herhalde.” Hani farklı düşünmüyoruz, farklı yerlerde değiliz. Aslında ailesini tanımadım. Sadece kendisini tanıdığım insandı. İşte okulu dondurup, tekrar işte evliliği seçtim. Babam, ailem karşı çıktı. Şey, Sünni oldukları için değil, “Daha gençsin, önünde yılların var, biz sana böyle seni büyütmemiştik, senin okuman gerekirdi. Yani üniversiteyi bitir, işini bul, aşını bul, ondan sonra ne yapacaksan, yap!” İşte o da bir baş kaldırıştı, durduğum yere göre. İşte toplum: “Bir Sünni'yle mi evleneceksin? Kendi cenahımızdan.” “Evet, bir Sünni ile evleneceğim. Benim için insan olması önemli. İşte dildir, din, ırk, mezhep benim için çok önemli değil!” falan deyip, bir çıkışla, gençliğin verdiği bir heyecan, ateşle bu evliliğe karar verdim.

Hiçbir şey istemedim. İş de yoktu aslında. İki gönül bir olunca samanlık seyran olur modundaydık ama öyle olmuyormuş tabii yaşamın kendisi; düşündüğün gibi ya da o dönem baktığın gibi olmuyormuş. Ben Ankara'dan Kayseri'ye gitmek durumunda kaldım. İşte okulu dondurduk falan. Ankara, şey Kayseri'ye geldim ama Kayseri'de çok başka bir yaşamla karşılaştım. Çok dar, çok kapalı, kadının adı yoktu. Yani belki memlekette de kadının adı yoktu ama hani ailenin içinde, bulunduğum yerde yine bir konumum vardı, konumlandığım yer vardı. Burada hiçbir alan yoktu benimle ilgili. Mesela; erkek kardeşleri, benim onlara ağabey dememi istedi. Çok gelenekçiydi ve

çok tutucu bir aileydi. İşte ne yapmaya çalışsam; “Sen Alevisin ondan dolayı mı? İşte, hadi bir besmele çek, hadi bir şu duayı et! Hadi bir bilmem ne yap” falan... Yani böyle elektrik çarpmış, çarpmış gibi oldum. Yani hangi? Çok da kalabalık bir aile, kiminle baş edebileceğimi bilemedim. Eşim son derece onlarla birlikte ortak olan. Yani dışarıdan gördüğüm insandan çok başka bir insanla karşılaştım. Yani, "Sen kadınsın, yengeme yenge diyeceksin! Abime, abi diyeceksin! Ablama işte, okulu, mokulu unut sen!" Bu arada hamile kaldım gider, gitmez. Çok genç yaşta anne oldum. İşte 18'in içindeydim, 19'da anne oldum. Derken böyle çocuk dünyaya geldi ama sorunlar hiç bitmiyor. Kendimi ifade etme şansım olmuyor. Yani her şeye bir yasak, her şeye bir ayıp, her şeye bir günah kavramı oluşturulmaya çalışılıyor. Mesela yan komşu benimle; iyi bir aileyle karşılaştım karşı komşum. Ben hiç ev işi falan hiçbir şey bilmiyorum. Kadın bana öğretmeye çalışıyor işte; “Bunu böyle yap, şunu şöyle yap, e sık”, kocam da şey istiyor; böyle dört dörtlük ev kadını istiyor tamam mı? Onun ailesinde yaşadıklarını, bende de görmek istiyor. Hâlbuki, beni tanıdığında, ben öyle bir aileye, kendisinin ailesine benzeyen, bir aile yoktu karşılarında, öyle de büyümedim, bunu bilmesine rağmen, orada bambaşka bir insanla karşılaştım. Yani Ankara'da tanıdığım adamla, Kayseri'de evlendiğim adam arasında dağlar kadar fark vardı. Çok sıkıntılı günler yaşadım. Hiçbir konuda anlaşılmadık. İşte çocuktan dolayı; dünyaya geldi, işte “Babasız bırakma bak!” Öyle şartlandırılıyorsun da. Her ne kadar diğer kadınlardan daha farklı olduğunu iddia etsen de hayat yüzleştiğin zaman öyle olmuyor. Hayat seni kendi mecrasına o kadar rahat çekiyor ki, “Aa” falan diyorsun. Ya evet yani nasıl ayrılırım? İşte gençsin. Kadının ayrılması demek, mutlaka kadının kötü bir şey yaptığını ifadesi demek ve bu Kayseri'de yaşadığım sürece bana da işledi. Daha önce kadın özgürlüğünden, kadın mücadelesinden bahseden ben, orada diğer kadınlara benzemeye başladığımı fark ettim. İşte kocanla sorun yaşamamak için işte bütün her şeyi yapmayı öğrendim işte; dikiş dikmeyi öğrendim, nakış yapmayı öğrendim, kazak örmeyi öğrendim, çocuğumun kıyafetlerini kendim dikiyorum. Ha ekonomik olarak; zaten işsiz, ailem maddi açıdan yardımcı oluyor bize. Babam bankaya para yolluyor, abi geliyor, evi şey yapıyor falan. Yani ben idare etmek zorundayım da her bir şeyi öğrenmek zorunda kaldım işte; konserve yapıyorum, turşu yapıyorum, bilmem ne yapıyorum. Ben üç, beş yılda Kayserili kadınları geçtim. Çok maharetliyim artık, her şeyi yapabiliyorum (gülüyor) falan. Bu arada yani sorunlar büyüyor. Abimin sayesinde o da şeyde okuyor; matematik mezunuydu. Tayin falan da olamıyor, derken; biz Sivas'a bir inşaat firmasına, Sivas'ın Gemerek kazasının bir köyüne, güzel bir köyüne gittik. Bir buçuk yıl orada kaldık. Orada da sorunlarımız bitmedi. Beni sürekli başka kadınlarla kıyaslamaya; işte bak onun karısı böyle yapıyor, onun karısı kocasına şöyle davranıyor, hani tamam her şeyi tamam kabul ediyorum demiyorum. Karşı çıkıyorum, karşı çıktığım zaman mutlaka çok büyük kavgalar, şiddete varmaya başladı artık kendini ifade edemeyince tabii, tabii, aileye işte şikâyet

ediyor. Benimle ilgili dedikodu yapıyorlar. Geliyor adam şiddet uyguluyor. İşte baktım olacak gibi değil. "Ben boşanacağım," dedim.

Çocuğu da aldım geldim Ankara'ya. Bu arada Ankara'ya geldim, Ankara'da emekli sandığına girdim. Emekli sandığından çıkardı. Bir süre sonra geldi işte; yalvardı, yakardı, etti falan işte "Gidelim Kayseri'ye söz veriyorum, bir daha yapmayacağım, etmeyeceğim." Bir dönem hani sevgi herhalde ne kadar kavga da olsa, sevdiğini zannediyorsun, o götürüyor. Çocuk var, işte hala duyguların bitmemiş falan -ki benden de 10 yaş büyük adam yani. Arada tam 10 yaş var. Böyle neyse gidiyorum falan. Bir iki yıl daha geçti aradan. Mardin'e tayinimiz çıktı, Mardin'e gittik. Yedi, sekiz yıl kaldık. Orada şiddet daha arttı. Bu arada alkol almayan adam, orada alkole başladı falan. Alkol alınca; daha büyük olaylar yaşamaya başladık. Bu arada bir beni işten çıkardı falan. O arada tekrar dedim ki: "Bu böyle olmayacak." Ben bir ayrılık daha yaşadım. O arada çocuk gelişimi kazandım. Orayı bitirdim. İki yıllıktı. Orayı iki yılda bitirdim ve yani "Kesin" dedim, "meslek sahibi olmam lazım ve bu adamla bu ilişkiyi bitirmem lazım, kimseye muhtaç olmamam lazım. O ailenin verdiği geçmişteki bana gösterdikleri yol, gerçekten benim kurtuluşum olacaktı" diye düşündüm.

Derken; işte orayı bitir... Ha pardon, orayı bitirmeden önce Mardin'de sınava girdim. Diyarbakır İşletmeyi kazandım. Bu arada çalışıyorum da böyle. Bunun olmadığı, görmediği yerlerde ders çalışıyorum. Fen mezunuyum, altyapım kötü değil, alt yapım iyi, dolayısıyla çalıştığım zaman hatırlayabiliyorum işte matematiği falan. Ben Diyarbakır İşletme kazandım. Kayıt yaptırdım, mücadele ederek yaptırdım. Bu arada tabii, hikayem çok dramatik herhalde (gülüyor). Böyle karşınızda o gördüğünüz güçlü kadın çok şey çıktı aslında. Kayıt yaptırdım. Abimin orada dostları varmış. Emekli sandığında çalışırdı abim. Onlar orada o dönem, belediye başkanı olmuş. Dediğim dönem; 83, 84 dönemleri falan. Onun ismini verdi. "Sen git! Onlar senin, seninle ilgilenir, orada yalnız hissetmezsin." Gittim; kaydımı onlar sağ olsun benimle birlikte geldiler, okula kaydımı yaptırdım. Bir süre öğretmenevinden yer ayarladım. Okula gidip geliyorum. Birinci dönemi bitirdim, ikinci dönem; "Para mara vermem, kayıt yaptırmam!" dedi. Hep şeydi hani, şeyin farkındaydı: Onu bırakacağımı, ayaklarımın üzerinde duracağım zaman kesinlikle onunla bu ilişkiyi bitireceğimi biliyordu. Beni bütün hayatımı engelleyerek geçirdi. O o orayı bıraktırıncı ben sinirlendim, tekrar Ankara'ya geldim falan. O arada eskiden böyle iş, aslanın ağzında falan değildi. Babam işte bürokrasiden geliyordu. İşte selamıyla işe giriyordum. Ulus İş Bankası kambiyo servisine başladım. O orayla ilgili de işte birkaç ay çalıştım, yine geldi: yalvardı, yakardı falan ben aptal gibi yine düştüm o tuzağa. Yine işi bıraktım gittim. Düşünebiliyor musun? Şimdi İngilizce bilmeyeni almıyorlar oraya. Bana müdür: -Babamın arkadaşıymış- "Şimdi alalım, sonra

dil kursuna falan gidersin bir şekilde takviye ederiz” falan demişti. Böyle hatır, gönülle girmiştım oraya da. Orayı da bıraktım, döndüm yine Mardin'e falan (gülüyor). Orada yine sorunlar yaşadım, yine geldim. Üçüncü kez boş, ikici kez boşanma davası açtım. Ankara'da okulu bitirdim. Diplomamı almadan gitmeme kararım vardı. Gitsem bile yine duygusal davransam bile, kesinlikle o diplomayı almadan gitmeyeceğim, kafama onu koymuştum. Öyle, böyle bu mücadele yıllarca sürdü (gülüyor). Ha boşandım, ha boşanacağım derken; 19 sene. Bu arada, tabii, Kayseri'ye döndük. Ben ailemin olduğu yere gideceğim dedim Mardin'den. O arada yine bir ayrılık yaşadık falan. Bu arada çocukları kullanmaya başladı. İşte "****" dünyaya geldi Mardin'in son dönemlerinde. Resmen tecavüze uğradım. Artık eşimle duygusal hiçbir şeyim kalmamıştı. Kesinlikle birlikte olmak de istemiyordum. Alkollü bir dönemdi. “Eğer ikinci çocuk olursa, bu beni terk etmez!” diye, resmen tecavüze uğrayarak dünyaya getirdiğim bir çocuktı. Şeyi istemiyordum çünkü ikinci bir çocuğu kaldıramayacağımı düşünüyordum. Hamile kalınca da para falan vermedi. Her, her zaman aileye de şey yapamıyorsun işte; “Bana para gönder” falan diyemiyorsun. Ailem çok yükümüzü çekti. İki yıl işsiz kaldı, geldik iki yıl ailemle birlikte oturduk. Yani kendi çalışmadı ailem destekledi falan. Derken her şeyi söylemek olmuyordu. Birini desem, beşini söylemiyorum falan. O arada hamile olduğumu fark ettim. İşte kürtaja izin vermedi, param da yoktu olacak zaten. Hadi dedim “Onu da dünyaya getireyim.” Dünya ya gelince biraz daha böyle sakinleşir gibi oldu.

Çok sevdi falan. Onu kaybedecek gibi oldu. Bir kan uyuşmazlığı yaşadım. Çünkü ikinci çocuğa hazırlıksızdım hiç iğne falan da yaptırmamıştım. Benim negatif, onun pozitif kan; çocukta kan uyuşmazlığı oluştu. Onu ölümden kurtardık. Yani çok güzel bir çocuktı, beş kilo dünyaya geldi. Hastaneye götürdüğünde dikkatini çekmişti falan. Onu kaybetme korkusunu çok kötü yaşadık açıkçası. Neyse; sekiz, on gün kadar Diyarbakır Dicle'de yattı. Ondan sonra biraz böyle toparladı gibi. “Hadi iyi olacak falan” diye düşündük. Birkaç yıl öyle gitti. Birkaç yıldan sonra eski şeyeine tekrar döndü. Böyle sanki zaman tünelinden geçmiş gibi. Yine sorunlar, sorunlar, sorunlar falan. Yani artık; git gel, git gel olayına döndü. Çocukları kullanıyordu. Onlar ağlıyorlardı: “Babam orada yalnız, anne gidelim ne olur?” falan diye. Bir süre de çocuklarla götürdük.

Neyse Kayseri'ye tayini çıktı, “Ankara'yı istemiyorum” dedi. Ailem Ankara'ya geldi. Orada ailemle karşılaşınca “Yine eski günleri yaşatacaksın! Biliyoruz” dediler. Bu arada da ailem bana hep “gel!” Diyor. “Ya bırak bu adamı. Bırak! Yani biz açsak; sen de açsın. Biz toksak; sen de toksun. İki çocuğuna da bakarız, üç çocuğun da olsa bakarız. Yani bu hayat senin, bu hayatı sana kimse geri vermeyecek” diye de sürekli söylüyorlardı. Yani bu nasıl bir şey? Başka yerde aileler istemez, kadınlar perişan olur. Biz de öyle değil! Bütün kardeşlerim: “Gel!” diyorlar artık. Hatta

abim bana şey dedi: “Ya ben bu adamlar; beş dakika oturup, sohbet edemiyorum. Sen bir ömrü paylaşıyorsun. Nasıl bir sabrın var? Çık gel! Boşa! Ne yapacaksın bunu?” falan dediği halde ben: “Dur bakalım” falan diyordum. Hala bir şeylerin düzelebileceğini herhalde düşünüyordum.

Ama işte Kayseri'ye gittik. Kayseri'de işsizim bu arada. Bir, derneklere falan dahil olmaya başladım işte sıkıldım orada. Hacıbektaş Kültür Derneği vardı. Gittim oradakilerle tanıştım. Beni iki ay sonra yönetime aldılar (gülüyor). Dediler ki: “Bizim böyle kendini ifade eden bir kadına ihtiyacımız vardı, iyi oldu, seni bize şans olarak gönderdiler” falan dedi sağ olsun oradaki arkadaşlar. Onlarla birlikte; Kayseri gerçekliğinin başka bir tarafını keşfettim. En azından eşimin ailesiyle olan ilişkilerimi azalttım. Daha böyle geniş ve aydın bir çevreyle birlikte olmaya başladım. Daha örgütlü, daha böyle belli yerlerde olan insanlarla karşılaştım. Derken orada geceler yapmaya başladık, işte konser organizasyonları yapmaya başladık, yemekli geceler düzenlemeye başladık, dernek adına. İşte sanatçılarla tanıştık, ortam genişledi. Bu o arada kadın dernekleriyle buluştuk. Hemen hemen bütün derneklerde temsiliyeti bana verdiler. İşte kürsülerde ben varım, anons şeylerinde ben varım falan filan, sunumlarda ben varım. Derken; Kayseri'de, -o zaman eşimin soyadıyla anılıyorum- herkes beni tanıyor. İşte televizyon programlarına çağırılıyorum falan. Televizyonda, kadın günlerinde konuşmacı olarak devam ediyorum falan. İşe başlamadan önce de CHP'de de çalıştım. CHP Kadın Komisyonu Başkanlığı yaptım. CHP Belediye Meclis üyesi adayı oldum. Başka örgütlü alan yoktu o dönem. Derken, bir gece de; orada bir fabrika var çok büyük, üç, dört vardiya çalışan, Orta Anadolu Kot fabrikası onun müdürü de genel müdürlüğünü yapan arkadaş da bizim dernek gecemize davet edilmiş, ben de Pir Sultan'ın bir şiirini okuyarak, işte derneğe ait bir konuşma yapmanın başlangıcıyla, adam çok heyecanlanmış: Kayseri gibi bir yerde, böyle bir ses, böyle bir sunum falan. Sonra yanıma geldi; bizimle tanıştı, eşim de yanımda, onunla da tanıştırdım. Dedi ki: "Ya! Lütfen! Siz çalışıyor musunuz?" Yok! Dedim. "Yani bu donanımla siz evde mi oturuyorsunuz?" Maalesef iş bulamadım” dedim. O zaman dedi "Bizim fabrikada biz şef arıyorduk, dedi, yarın gelin başlayın!" Dedi. Böyle tabii şaşırdım gerçekten. Dedim: “Evet olur, yarın gelirim.” Gittim. Eşim o dönem, altı alıyorsa, ben dokuz lira parayla başladım işe.

Orada şey, memurların bulunduğu yerde; şef olarak koydular beni. Çok süper bir yerdeyim. Bana zimmetledikleri şeyler trilyonluk şeyler böyle. Ciddi bir şey biçildi bana orada. Tabii bu eşimi zıvanadan çıkardı. Şimdi; sen gidiyorsun, Kayserilisin, Kayseri'de kendini işte ben falanım, diyemiyorsun ama ben falanın eşiyim diye gidiyorsun. Bu arada da hep şey diyor işte "Seni ben adam ettim, sen bir yerlere dahil olduysan, sayemdedir." Her şeyde kendine ait mutlaka... tamam ben ona da razı...diyorum ki; “Tamam!”. Egosunu tatmin etsin. “Doğru diyorum, haklısın, beni

sen adam ettin.” Bu da yetmiyordu. Onun alaycı bir dil olduğunu ifade ediyor. Yani yere bassan suç! Basmasan suç! Böyle bir döneme girdik falan. Neyse; ben orada epey bir çalıştım. Derken; gerçekten de bayağı bir taraf, etraf oluşturdum kendime. Sonra işte büyük abim, Ziya Halis döneminde bakan danışmanı oldu. O arada bayramdı, geldi dedi ki: “Kızım” dedi, “Bu adam sorun çıkarıyor sana, ben bunu” dedi, “bir yere müdür olarak atayayım, Ankara'ya gelsin, lojmanda da otursunuz. En azından sana olan dedi şeyini biz de keseriz, sesini. Madem ayrılmayacaksın, bu iş böyle devam edecek.” Dedim ki: “Abi yok!” Adam şimdi “Ben öğretmenim.” diyor, tamam mı? “Sen kimsin? Sen iki yıllık mezunsun. Sana ne oluyor?” falan, diyor. Yahu! Sen benim hayatıma engel olmazsan, ben kaç tane dört yıllık okul bitireceğim. Canıma ettin! Yani ne yapayım (gülüyor) yani param yok, param olsa, gücüm olsa, yapa... yapmayacağım, seni çekmeyeceğim -ki yani yıllar sonra; çocuklarımla birlikte ben üniversiteye gidip okumuşum. Hocalar bana şaşıyordu; arkada sırada yatırıyordum, biliyor musun? "****" bırakacak yerim yoktu. Çocuk benimle gidip, benimle geliyordu ve ben o koşullarda iki yılda okul bitirdim. Yani hocalar bana şey diyemiyorlardı inan, ben yani öyle şey yapıyor; taktir ediyorlardı ki, hani benim önümü sürekli tıkayan bir adam var ve ben buna rağmen hayatla mücadele ediyorum. Bir de öyle ilginç ki; ya, adam diyor ki "Çalışırsan, çalış! Benim iki çeşit yemeğim, tatlım, böreğim, çöreğim falan olacak" diyor, tamam mı? Ve ben bunları da yapıyorum, geceden yatmıyorum. Bunları hazırlıyorum, dolaba yerleştiriyorum ki; yarın gelirse, bunları bulamazsa, kavga eder: Benim hayatımı engeller korkusu yaşıyorum. Korkuyorum da bir yandan. Yani böyle bir şeyim var, yaşam biçimim var.

Sonra (gülüyor) konudan konuya, o kadar çok konu var ki arkadaşımın biri benim hayatımı kitap olarak yazıyordu. Bilmiyorum, Kayseri'de kaldı, bitirdi mi? Bitirmede mi?

Abim böyle bir teklifle gelince dedim ki: “Abi sen ne yapıyorsun? Adam bana öğretmenim, deyip sürekli beni aşağılamaya çalışıyor. Sen bunu müdür yaparsan, benim hayatımın içine 10 sefer daha eder. Sen beni işe yerleştir, boş ver bunu” dedim. Hani en azından devlet kurumu olsun. Burası fabrika, ne olacağı belli olmaz. Onun üzerine belgelerim zaten Ankara'da, ailemin yanındaydı. Diplomalarım, resimlerim falan. Abim geliyor, hemen başvurumu yapıyor, kendi kendilerine başvuruyor ve ben SSK'da boş bir kadro, oraya -eskiden açıktan atamalar yapılıyordu, şimdi sınavlı falan değişti- çocuk gelişimci olarak; Kayseri SSK Bölge Hastanesi Kreş Müdürlüğüne atanıyorum, bak şuna! Adam kafayı yiyor! Bu sefer de başka, şeftim, arkasından sorumlu müdür olarak atandım, çıldırıyor! Maaş aldım: Bir buçuk katı maaş alıyorum, o öğretmen, ben ondan bir buçuk katı daha fazla aldım. Eskiden SSK'larda acayip maaş alıyorduk, şimdi maaş falan vermiyorlar da. Çıldırıyor! Tamam mı? “Şuna bak ya” diyor. “İki kuruşluk kadın” diyor, aynen böyle diyor İki kuruşluk” kadın, diyor. “Benden fazla maaş alıyor. Daha dün girdi işe” diyor.

“Böyle şey olmaz!” diyor. Onun işini de abim yaptırdı. Tamam mı? Yani, adam teşekkür etmesi lazımken, “Bak ne güzel kardeşin beni de yerleştirdi, seni de yerleştirdi, hayatımız düzelecek, çocuklarımız sıkıntı çekmeyecek” demesi lazımken, adam uçuyor! Saldırı iki katına çıktı. Bu arada işte; ev aldık falan. Çocukların okulu bana, şeyi bana, borç bana, harç bana her şeyi bana tamam mı? Elektrik parasını yatırmıyor düşünebiliyor musun? Su parasını yatırmıyor, “Sen benden çok alıyorsun, yatır!” diyor ve ben öyle bir yük yüklenmeye başladım ki; yani nefes alamıyorum. O kadar maaş alıyorum, yetiştiremiyorum. Çocukların okulu, kitabı, dershanesi, bilmem nesi. Çocuklar başarılı, güzel de ders çalışıyorlar. "****" üniversiteye hazırlanacakvar. "****" Anadolu lisesine gidiyor. “Hani ayrılırsam çocuğun eğitimi tümüyle düşer daha çok geriler, çocuklar için mücadele etmem lazım!” falan diyorum. Evde her türlü şeyi çekiyorum, şiddeti de görüyorum ama (gülüyor) dernekte, sendikada ya da şurda, burda hiçbir yerden geri kalmıyorum. Çünkü ben olmasam bile eve geliyorlar, diyorlar ki "Seni aday gösterdik, sen seçileceksin yani senden başkası yok" diyorlar. Onların yanında, aydın geçiniyor. Görüntülü acayip bir şey böyle, dışarıya gittiğimizde mesela arabamın kapısını açıyor, sen gördüğün zaman inanmazsın. Son derece böyle kibar giyiyor falan. Görüntüde adam böyle. İşte; lokantaya gidiyorsun, seni sandalyeni çekip, seni oturtturmadan, oturmuyor. İşte kadınlar günüyse; mutlaka çiçeğini getiriyor bulduğum yere. İnsanlara anlatsam bile kimse inanmaz, “Senin gerçekten yaşadıklarını, mümkün değil! Yani yalan söylüyorsun” diyecekler. Çoğu da öyle dedi nitekim. Yani "Sen buldun, bunuyorsun" falan dedi. Kadınların böyle bir derdi vardır ya! Bulmak diye. Keşke bulmasaydım da bunasaydım yani ama olmadı (gülüyor). Yani böyle bir yaşam. En son işte; rahimde miyomlarım vardı, çok ağır geçirdim. Dokuz, altı buçuk ay kanadım. Üç nokta dörde düştü kanım. Apar topar Ankara'ya geldim, Ankara'da ameliyat olacağım. Bir buçuk ay kaldım burada, bir buçuk ay adam hiç aramadı beni. Hiç aramadı. Çocukları orada; o sene üniversite sınavına girecek. Tabii çok ağır bir ameliyat geçirdim gerçekten. E tabii bizimkiler razı olmadılar. Dediler ki "Ameliyat sonrası boşanma davanı açıyorsun ve gitmiyorsun! Çocuklar da bir şekilde hallederler, artık yeter!" “Yok”, dedim "****" sınava girecek. Bir buçuk ay Ankara'da kaldım ve ben tekrar gideceğim. Abim arıyor: “Valizi ağır, biz bıraktık otobüse, oradan arabayla al” diye. Bu arada gelmeden de araba aldım. Güne girdim; 8000 mark. O zaman diyorum ya, maaşlarımız çok iyiydi. Ben peşin araba aldım yani adamın arabası da var. Arabayı da verdim altına. Ev aldık, bir de araba aldık yani. Daha fazla eziyet etsin diye. Benim işte; Kayseri'ye geldim, bekliyorum. "****" gönderiyor, "Git! Anneni al, gel!" diye. Kendisi gelme tenezzülünde bulunmuyor. O gün, o anda, tabii ben “Tamam! Bu iş burada bitti” dedim. Yani bunu ileriye götürmeyeceğim. Tek şeyim "****" sınava girecek, çocuk sınava girdikten sonra ben “Alacağım ve bitireceğim bu işi” diye düşündüm. İşte, eve geldim, yemek hazırlamış "****" geldik oturuyoruz falan. Yanımda, özlemişler sağımda, solumda çocuklar onları yatırdım. Hadi dedi: “Yatalım mı?” bana. Dedim ki: “Yok! Seninle kesin bir şeyler

konuşmam lazım, artık bunu uzatmanın mantığı yok.” “Ne konuşacaksın?” dedi. “Yine ne saçmalayacaksın?” dedi, konuşacaksın da dedi. Dedim ki "Sen benim artık dünya ahiret kardeşimsin." Eğer onurlu bir adamsan, “Şu çocuklarım benden ayrılmasın, Ankara'ya gitmesin, diyorsan; arabayı vereyim, eşyaları vereyim, -onun Kayseri'de bağ evleri vardı, onların bağ evi vardı- sen bağa git! Biz bu evi, ben bir şekilde dayar, döşerim, bu işi bitirelim. Biz seninle yapamayacağız. Bir süre sevgi götürdü, bir süre alışkanlıklarım götürdü, bir süre çocuklarım üzülmesin diye, çocukların yüzünden götürdüm ama benim ciddi bir yaşam mücadelem oldu; sen benim hayat arkadaşımydın, güya! Ama hiçbir yerde elini uzatmadın. Sürekli köstek oldun, hayatımı sürekli engelleyen, sürekli taş koyan birisi oldun ve ben senden usandım. Zaten sana karşı artık hiçbir sevgi hissetmiyorum” dedim. O çok ağırına gitti tabii. "Zırvalama, yat!" dedi bana. Aynen dediği bu. Hala ciddiye almıyor, kadınsın ya! Erkek derse olur. Kadının demesi bir şey değiştirmez. Adam böyle büyütülmüş, böyle bakıyor hayata. Dedim ki: Sen kiminle konuşuyorsun ya! Ha karşında duvar, ha bu adam. Zaten 20 yıl konuştun, ne anlatabildin ki (gülüyor)? Şurada iki saat konuşmayla ne anlatacaksın? "****" sınava girene kadar ben onunla hiçbir şey konuşmadım. Misafir geliyor; bir şey yokmuş gibi konuşuyoruz, misafir gidiyor ve ben tek kelime ifade etmiyorum, bir kelime bir şey söylemiyorum. Çocuklarla haşır neşirim gayet iyi. Yine yemek yapıyorum, yine oturup yiyor, yine yıkıyorum, yine temizliyorum, yine alıyorum, yine veriyorum. En son adam, baktı ki bir yerlerde kesin kararlıyım, mesela; eve pazara gidiyorsan artık pazarı kendine göre; bir domates, bir salatalık ya da 200 gram peynir, 200 gram zeytin almaya başladı. Bizi güya, “Sen beni yok sayıyorsan, ben de seni yok sayıyorum.” Herhalde mesajı oydu. Konuşmaktan acizdi, sürekli şiddetti, küfürdü, müthiş küfür ederdi. Mesela; ben hiç küfürsüz bir günümün geçtiğine tanık olmadım, çocuklarım da öyle. Artık 40 yaşına bastı oğlum, "Anne nostalji yaşayalım mı?" falan diyor, babasının o ilginç küfürlerini hatırlıyor, söylüyor, gülüyoruz. "Bir dönemler diyor, öfkelendiğimiz şeye bakar mısın? Şimdi dalga geçiyoruz," falan diyor. Tabii bu arada çocuklar da çok yıprandılar. "****" hiçbir zaman baba oğul ilişkisi yaşamadı. Onlara da şöyle bakıyordu: “Sen annenden yana, taraftasın! O yüzden annenin hak ettiklerini, sen de hak ediyorsun. Ben sana da küfrederim, annene de ederim.” "****" öfkesi hiç dinmedi. Yıllarca görüşmediler, yıllarca etmediler, ama telefonla falan şimdi ara ara görüştüklerinde; hemen öfkeleniyor, hemen pathıyor falan. Hatta diyorum ki "Oğlum yapma! Boş ver! Bak yıllar geçti, öfke güzel bir şey değil" deyince, diyor ki "Anne, ben rahatlıyorum ama" yani bu psikolojik bir durum. 40 yaşında olmasına rağmen; inşaat mühendisi, bilmem ne, bir statüsü var ama o duyguyu, o geçmişte yaşadıklarını hala unutamıyor. Çünkü yaşattı gerçekten. Mesela; nişanlandı şimdi, nişanlısının babasına bakıyor, "Ya anne! İnanılacak gibi değil! Adama şaşıyorum, "****" üzülmesin diye, ne yapacağını şaşıyor" diyor. Bakar mısın? Hala içinde o yaşayamadığı babanın şeyi var: öfkesi var. Ve biz böyle, aslında biraz da bizler anlamsızlaştırıyoruz yaşamlarımızı. Çocuklar

bizim kurbanlarımız oluyor. İşte eğitimini alıyorsun ama yaşamda çok vücut bulmuyor eğitimini aldığın konuları uygulamak. Anlatıldığı gibi değil ya da okunduğu gibi yaşanmıyor hiçbir şey. Yani hayattan edindiğim sonuç bu. Derken; bu olaylardan sonra daha da böyle şiddetlendi, şeyleri: ilişkileri. Ben ameliyattayken orada komşularından biri çocuklarıma her gün yemek hazırlamış her gün ama her gün "****" olsaydı bu çocuklara; sütünü, yoğurdunu, bilmem neyini ihmal etmezdi. Kadın aynı ben gibi her gün yemeği yapıyor ve mecburmuş gibi bir buçuk ay, eve yemek taşıyor. Şimdi dışarıdan çok kimse bizim mevzularımızı bilmiyor. Dedim ki: “Ya, gidelim -o mecbur kaldığım zamanlar konuşuyorum- diyorum. "****" gidelim, bir teşekkür edelim, tatlı matlı yaptıralım. Bak! Bir buçuk ay, ben yokken sizi kadın doyurmuş. Yani benim tek gitmem, doğru olmaz.” Kayseri’de de öyledir. Gece, tek başına bir kadının çıkması, çok da makbul karşılanmaz. E orada mecburen onlara uyum sağlamak zorunda kalıyorsun. “Gidelim” falan dedi, bu gelmedi. İşte gitmiş, bayram günüydü; içmiş, içmiş bir yerlerde eve de gelmedi. Ben artık tatlıyı yaptırdım, ayıp olacak, gecikeceğim teşekkür etmek de diye; oraya komşuma aldım, yaşlı bir komşum vardı, kadınlar belli bir yaştan sonra, erkekleşirler ya! Öyle bir kadını yanıma aldım. “Birlikte gidelim mi?” “Tabii gidelim kızım” dedi. Beraber geldik. O arada "****" telefon etti. Böyle aradan 10 dakika falan geçti, teşekkür ettim, tatlımı koydum, “Sağol” falan dedim. Bayram ziyareti; akşam sekiz gibi falan biz tam çıkacağız evden dışarıya, o arkadaşın evinden dışarıya, yakındı bana, "****" aradı "Anne dedi, peder bıçak aldı geliyor dedi, çıkma sakın" dedi. Öyle deyince şaşırdım. Tabii diyemedim ev halkına. O gittiğim evdeki arkadaşın iki kızı da bunun öğrencisi. Bu lisede öğretmenlik yapıyor, kızları da bunun öğrencileri. Sonra, "****" abla dedim: “Biraz daha otur, eşim geliyormuş, bir kahve içelim, öyle çıkalım” dedim. O ayağını çıkardı, tekrar oturdu. Bu bir geldi, yani kafa bir milyon, kadıncağыз açtı kapıyı, ben... aldı içeriye. Ne mart ayı gibi falan. Çamur her taraf. O çamur ayakkabılarıyla girdi içeriye. L koltuk vardı. Ben bir köşede oturuyorum. O böyle uca oturdu. "****" “kahve yapayım hocam” dedi. “Yok!” dedi. Bana böyle aynen "Kalk orospu dedi, gidiyorsun" dedi. Düşün! Çocuklar uyuyormuş, sese uyandılar. Kadının kocası var, abla var, ben var işte düşün. Dedim ki: “Neyse kahve yapıyor "****" kahveyi içelim, öyle gidelim” dedim. Yumuşatmaya çalışıyorum. "Kalk lan!" dedi bana. Dedim ki: “Bak, kahve yapıyor ama ayıp olur çocukları da ürkütmeyelim” dedim. Ondan sonra bıçağı bir çekti bana orada, kocaman bir bıçak, üzerime yürüdü. Ben kolunu tutmaya çalıştım, boksörlük yapmış, halter çalışmış böyle teşbihte hata olmaz; ayı gibi bir adam. Ama iyi, yine de mücadele ettim; bıçağı tutmaya çalıştım, yapamayınca mutfağa koşup, kapıyı kilitledim. Mutfak kapısını kırmaya çalıştı falan o arada "****" sesini duyunca, kapıyı açtım ben. "****" da bıçak alıp, gelmiş. "****" liseyi bitirmek üzere. Yani o anda hiç hiçbir şeyi umursamadım. Çocuğa bir şey olursa korkusu yaşadım. Kapıyı açtım, geldi bana böyle şey yapıyor; bacaklarıma falan bakıyor "Anne kan var mı? Anne kan var mı? Anne kan var mı? Anne anne kan var mı? falan diyor ama nevre dönmüştü. “Yok oğlum, tamam!” diyorum.

Bunun o halini görünce -ben vatandaş diyorum: Eski kocaya- vatandaş böyle kaldı. Bıçağı aldı, elinde bıçak, dedi "Seni öldürürüm, anneme bir şey yapsaydın, ben seni öldürecektim" dedi. "Yeter artık, yeter! Yeter! Biz senden usandık artık dedi tamam mı?" Öyle oldu. Ve biz bütün aile, onlar da bizimle evin yoluna düştük. Sabahın dört buçuğuna kadar, onların yanında bana küfretti. Ne annem ne babam ne kardeşlerim; hepsi tanıklar buna yani. Artık en son ben nasıl zıvanadan çıktıysam "Yeteeeeerrr!" diye bağırılmışım ve kendimin kaybetmişim, hiçbir şey hatırlamıyorum. Komşular beni almış evlerine, çocuklarla götürmüşler. Sabah gözümü açtığımda böyle gerçekten toparlanmakta zorlandım falan. Neyse "Eve geçelim" dedim, eve geçtik. Tabii o yatmış, uyumuş. Sabah işe gideceğim. Kalktım giysilerimi giydim. Bir çanta hazırlamış; okula gitmeden, kreşe geldi. Dedi ki "Anne eve gelmeni istemiyorum. Bu işi bugün bitireceksin. Nasıl bitirirsen bitir. Bizim için bu kadar kendini heder etmek zorunda kalma ve ben kendi adıma vicdan azabı duyuyorum. Ben çalışırım, sen beni düşünme, sen benden kaygılanma, ben kesinlikle çalışacağım ve gelmeyeceksin!" dedi. Benim kreşin üstü de SSK misafirhanesiydi. Artık dedi bu adam şöyle bakıyor: "Nasıl olsa terk etmez. Ne kadar yapıyorum, ediyorum geri dönüyor, yapıyorum ediyorum geri dönüyor. Hayır, geri dönme!" dedi. "Sen daha güçlüsün. Bu adamın bize hiçbir şey yaptığı yok! ilgilendiği yok! Her şeyimize sen koşuyorsun, anne bunu niye çekiyorsun?" dedi ya. "Bunu niye çekmek zorunda hissediyorsun?" dedi. "Evet" dedim ya (gülüyor) ben. Çocuk benden daha iyi bakıyor bu olaya. Dedim "Kardeşini idare edebilir misin? Ya şimdi sarhoş gelir, ben yokum diye size bir şey yapmaya çalışır, bu sefer size bir şey olursa ben vicdan azabı çekerim, oğlum iyi düşünelim" falan diyorum. "Anne hayır izin vermeyeceğim! Senin gelmene de izin vermeyeceğim, onun bize zerre kadar dokunmasına da izin vermeyeceğim. Şu anda kendimi çok güçlü hissediyorum, beni düşünmeni istemiyorum." dedi.

Hemen hemen birçok kadının yaşadığı şeyler. Yani bunun üniversitelisi, çalışanı, köylüsü, kentlisi falan yok. Kadın kiminle evlenirse evlensin, sana biçilen yaşam neyse, o kadar yaşayabiliyorsun. Mesela; bir arkadaşım vardı, hiç unutmam. İşte eşi derdi ki "Ben çok özgür bir kadınıym" falan. "****" aynen de öyle durdu dedi ki "Sen kendini özgür mü zannediyorsun? Kendini kandırıyorsun. Ben sana verdiğim özgürlüklerden dolayı sen özgürsün! Sınırlarımı daraltsam, mümkün değil o kapıdan dışarı çıkamazsın sen" dedi. Mesela bu sözü yıllar önce; sene 82'ydi söylediğinde, hiç unutmam. Özgürlük bu kadar işte. Yani bir erkeğin sınırsız davranmasını kadın özgürlük gibi algılıyor. "Aslında bu benim hakkım" falan demeyi bilmiyoruz biz. "Senin hakkınsa, benim de hakkım. Dünyanın bir yarısı sensen, bir yarısı da benim" diyemiyoruz. Hani demesi gerekenler bile diyemiyor ki, başkalarına ne söyleyeyim ya. Böyle bir şeyle, ayrılık kararını aldım, gittim; arkadaşım avukattı, ona verdim davayı. İzin aldım, Ankara'ya geldim. Aileme söylemedim. Üzmeyeceğim dedim. Boşanacağım, edeceğim, ben geldim! Diyeceğim, dedim. Onlar da mutlu

olsunlar, onlara sürpriz yapacağım dedim (gülüyor). Geldim burada bir hafta falan kaldım. Abim o arada aşağı indi. "Anacığım dedi, boşanma davası açmışsın." Allah Allah dedim, sen nereden biliyorsun? "Kocan aradı, dedi. Celp gelmiş eline" dedi (gülüyor). Dedim: "Ya size sürpriz yapacaktım, siz mutlu olun diye söylemeyecektim." "Vallahi" dedi. "Ben mutlu oldum (gülüyor). Ben mutlu oldum!" dedi. -Annemle, abim altı, üstülerdi- "Ay nihayet!" dedi ya, Nihayet! Kesinlikle kararın tamam! Değil mi?" dedi. "Yok" dedim, "tamam" ve ben boşanma davası açtım, geldim bir hafta kaldım, bir hafta.

1 Mayıs'tı hiç unutmam. 1 Mayıs'ta ev tuttum, eve ufak tefek kendi eşyalarımı aldım, götürdüm, eve evden eşya vermedi bana. Kendime ait bazı şeyler aldım. Alana gittim; alanda millet slogan atıyor: Yaşasın işte işçilerin şeyi mücadelesi falan. Dedim ki "Bu benim, bu 1 Mayıs: Benim günüm. Yaşasın özgürlük mücadelesi (gülüyor)" Ve 1 Mayıs'ta evime çocuklarımı da aldım, Kayseri'de beş, altı ay kadar oturdum. Sonra tayin çıkacak diye; abimin Ankara'daki evi boşaldı, oraya eşyalarımı gönderdim. "****" Sivas'ı kazandı. Ev tuttum, oraya yerleştirdim. Derken; ben boşanma davasını açtım ama iki yıl mücadele ettim boşanmak için. Bu arada yine ben de üniversite sınavına girdim. Ben okul öncesi öğretmenliğini kazandım. "****" İnşaat mühendisliğini kazandı. Bu kadar mücadelenin arkasından, ben orayı bitirdim. "****" inşaat mühendisliğini bitirdi. O arada, biz sınava girmeden önce işte boşanmadan önce, evden adresi vermiştik, -ayrılmadan önce- oraya gelmiş sınav şeylerimiz sonuçlarımız. Bana, hep şey diyordu "Geri zekalı, aptal kadın, hala bir üniversite sevdası var. Bu yaştan sonra kendisini bir şey zannediyor" falan demişti. Onun yeni mezun yeğenleri vardı. Hiçbiri kazanamamış üniversiteyi ve ben kazanıyorum, düşünebiliyor musun? Onlar yeni mezunlar (gülüyor), ben yıllar öncesinden mezun olmuşum. 165 puan: Sene 99, tabii sene 99, "****" 185 puan aldı, ben 165 puan aldım ve böylelikle orayı da bitirdim.

Derken Ankara'ya yerleştim. İşte; hastaneler, orası, burası derken en son çocuktan emekli oldum, kendi düzenimi kurdum, kardeşlerim ev aldı, yerleştirdiler beni falan. Maddi manevi çok destek oldular bana. Ailemin çok fazla desteğini gördüm tabii. Her kadın benim kadar şanslı değildir mutlaka. İyi çocuklar yetiştirdiğimi düşünüyorum, fena değil hani bu kadar şeye rağmen, iki erkek çocuk annesi olmak. Bir de babanın hiçbir şekilde maddi olarak desteklemediği çocuklardı bunlar ama dayı ve teyze hiç ellerini üzerinden çekmediler, hala da öyleler. Derken; oğlumun birini evlendirdim. Büyük de nişanlandı. Ben de iki kedimle emekli oldum. Emekli olduktan sonra, biliyorsun dört yıl kadar oldu emeklilik. Bir iki yıl evde kaldım. Ondan sonra, özel eğitim rehabilitasyon merkezine başladım. Oranın bir sertifika programı vardı: Gazi Eğitim'de, oraya devam ettim. Çok iyi de almadım, kötü de almadım, sınav sonucu 67 aldım. Oradan sertifikayı alarak; özel eğitim öğretmeni olarak şimdi bir yıldır aşağı yukarı çalışıyorum. Özellikle bu otistik

çocukları gözlemeye çalışıyorum. Biraz onlarla haşır, neşir olup, kendime bir iş alanı yaratmak istiyorum. Bağımsız bir iş alanı. Böyle bir düşüncem var hayatım böyle. Kısa mı? Uzun mu? Bilemem ama yani böyle bir yaşamım oldu açıkçası.

Hani çok üzüntülerim de oldu, mutlu günlerim de oldu, çok dost edindim; bu arada yaşadığım ortamlarda. Çok çevre edindim. Bana çok fazla olanak sağladı bulunduğum alanlar. İyi ki bu alanlar da olmuşum. Belki de kadının özgürleşmesini güçlendiren insanlar vardı yanımda, belki onlardan cesaret aldım. Güzel günlerimiz oldu, kötü günlerimiz de oldu. Şöyle; ben boşanma davasını açtığımda işte şey demiş "Annen bir süre sonra tekrar gelir. O boşanamaz" demiş. Erkekler çok özgüvenli kendilerine, bulunmaz Hint kumaşı zannediyorlar. Hepsisi değil tabii. Bunu erkek, kadın olarak ayırdığım için demiyorum. Sadece; bizim ülkemiz koşullarında yetişen, o ataerkil ailenin yetiştirdiği çocuklar anlamında diyorum.

Zaman zaman mesela çocuğum eleştirse bile; erkek çocuklarımda onu, babanın o benzer davranışlarını görüyorum. Aslında öyle yetiştiremedik ama etkileniyor; ister istemez bulunduğu alandan etkileniyorsun. "Boşanamaz" demiş. Her boşanmaya çalıştığımda zaten önce yumuşak şey yapıyordu sonra tehditlere başlıyordu falan. Bunda da böyle; işte "Boşanamaz, o geri gelir, geri eder" falan demiş. Ben gitmeyince çok şaşırdı tabii. Ondan sonra ağlamaya başlamış; hüngür, hüngür ağlıyormuş. "Ben ne yaptım da gitti buna?" Hala kendiyle ilgili bir şey yok. Tabii kadının boşanma davası açması onların çok zoruna gidiyor. Bu arada benim Kayseri'de çok yakın bir aile dostum vardı. Şiddete uğrardım, o demiştin ya; şiddete uğrardım, elimden yüzüğü, işte cüzdanımdan parayı alır, bizi sokağa atardı gece yarısı. Şimdi Kayseri'de kime gideceksin? Sağ olsun o arkadaşlarım, altta da çok böyle temiz, samimi komşum vardı. Nereliydi? Karslıydılar. Onlara gider, gece yarısı telefon ederdim. Komşularda kalırsam, işte diğer komşular görür, dedikodu olur korkusuyla, olsa ne olacak? Bu benim ayıbım mı? Utanırsa, o utansın! Onu öyle düşünmüyorsun, işte. "****" arardım. Hemen gelirlerdi. Uzaktı mesela arası Tuzluca'yı'la Dikmen gibi düşün. Talas'ta oturuyorlardı, ben taa Ankara girişinde oturuyordum. Oraya kadar geliyorlardı, beni alıyorlardı. Böyle tanıklık ettikleri çok olay yaşandı, birlikte yaşadık. Onlar bana tanıklık edecekler işte; şahit olarak yazdırdım.

"****" şahitti, komşum şahitti ve şey onlar şahitti. Mesela bana şey dedi boşanma şeyinde "Kürt'tür, Alevi'dir, bu kadınla da ilişkisi vardır, lezbiyen ilişki yaşıyorlar. Onun için benden boşanıyor." dedi. Bak! Bu kadar alçak ve iğrenç bir şey ki, ifade ki, yani boşanma sebepime bak. Benim, Kürt, Alevi olduğumu biliyordun. Niye evlendin? Bu bir sebep mi? İkincisi işte bu dokuz tane, ben devlet memuruyum, dokuz tane sol partinin üst düzey yöneticisi, ifadelerinde var, dernek

yöneticisi dese gam yemeyeceğim, Hacıbektaş Kültür Derneği'ndeydim, onu demiyor. Yani beni işten çıkartmak için beni kendine muhtaç edebilecek argümanlar yaratmak. Yani böyle bir saldırı altında kaldım. İşte kadının üç tane çocuğu var, kadın evli, işte mahkemeye verelim; “Kişilik haklarımızı şey yapıyor” dedim. Adam dedi ki "Sizi bütün Kayseri tanıyor, ben de tanıyorum, eşimi de tanıyorum, seni de tanıyorum. “Desin” dedi. “Bu bir zavallılık! Bence gülün geçin dedi, ben güldüm geçtim. Acizliğin sonucu” dedi.

Ondan sonra da boşanmamak için argümanlar üretmeye çalıştı. Mahkemeye itiraz ediyor, ben dava açtıkça. Mesela en son baktı ki; kesin kararlıyım. Bu sefer mahkeme çıkışında, benim onlara, ailesine, hakaret ettiğim falan düşünce şeyiyle şikayetiyle savcılığa çağırıldım. Yani iftiraların arkası kesilmedi. Çok kötü günler yaşattı bana. Mesela araba oğlumun üzerineydi, aldığım araba. Evi o üzerine almıştı. O zaman evlilikte edinilen malların ortaklığı yoktu. Evin gerçekten büyük parasını ben ödemiştim. Ev onun üzerineydi ama ben kafamda ayrılık düşüncesi olduğu için; abimden aldık arabayı. Abime dedim ki "Abi bu arabayı benim üzerime yaptırmaz, "****" üzerine yaptıralım" dedim. Abim dedi ki bana "Arabayı eğer, dedi arabayı "****" üzerine yaptırırsan, senden 2000 lira daha az alırım" dedi. Öyle deyince; 2000 lira almayacak diye "****" in, üzerine yaptırdı. Ben mesela arabayı istedim, arabayı vermedi. Hem evde oturuyor hem eşyaları vermiyor, giysilerim bile orada kaldı. Arabayı da vermiyor. Arabayı bir arkadaşıma; yedek anahtar vardı, çekirttim. Çocuğa iki ay öncesinden vermiştim anahtarı. O da iki ay beklemiş işte uygun bir günde çekmiş. Unuttum ben arabanın şeyini bile. Gece yarısı, o dönemde işte evi taşımıştım Ankara'ya, tayin bekliyorum; hastanenin lojmanı var orada kalıyorum. Gece yarısı şeyden telefon geldi, santralden "Aşağıda sizi polisler bekliyor." diye. Şaşırdım yani niye polis bekliyor? Diye. İndim aşağıya. Dediler ki "Siz, eşinizin arabasını çalmışsınız" onunla alkol alan bir polis, oturmuşlar, beni şikâyet etme hakkı da yok, beni zorlayıp karakola götürmek istiyorlar. Dedim: “Gitmeyeceğim ama yarın ben bunun hesabını size soracağım. Ben biliyorum, onun” dedim, “O karakolda bununla içen bir arkadaşı var. Onun ikisinin oyunu. Benim oğlumun arabası. Siz araştırdınız mı? Trafikten de geldiniz gece yarısı buraya” dedim. Mesela böyle şey; saldırı planları da yaptı. İşte ikisi karalamışlar şeyi dilekçeyi. Ben de bir dilekçe yazdım. Ama o zaman oranın emniyet müdür yardımcısı bizim çok yakın köylüydü, ona gittik ve bunların burnundan getirdi, ayrı bir şey. Öyle olunca "Eğer dedi, Kayseri'de, "****" başına bir şey gelirse bunu ben senden bilirim" dedi. O olduğu için ben rahat yaşadım orada. Bir iki sene tayinim çıkmadı. İki sene kalmak zorunda, tek başıma kalmak durumundaydım. Değilse; mutlaka içer, gelir kapıma; saldırır, ederdi. O önünü kesti. İki yıl mücadele etti. Hatta hâkim buna kızıyor "Ya! Adam, hem lezbiyen diyorsun, hem boşanmak istemiyorsun, bu nasıl bir şey?" falan diyor. Hâkim beni de çağırdı "Kızım ya, bunlar dert dedi, boş ver sen bunları bırak git!" Dedi yani. Adam bile zıvanadan çıktı yani.

Tanımam, etmem hâkimi açıkçası. Böyle bir boşanma süreci yaşadım. En sonunda baktı ki, olacak gibi değil, bıraktı yani. O beş yıl sonra da tekrar evlenme teklif etti. Aracı koydu. Evet, evet (gülüyor). Şimdi mesela şey diyormuş, evlendi, kaç yıl oldu evlendi. Ya yani gülüyorum, ağlanacak halimize. "Annen gel, desin. Ben bu kadını boşar, burayı da satar, sıvar, hepsini kesinlikle gelirim." Falan diyormuş. Şimdi çocuklar şey yaptılar mı, "Bak anne babama deriz: Annem de hala seni seviyormuş falan deriz, sana bulaştırırız" falan diyorlar (gülüyor).

Tabii Ankara'ya geldim. 99'da ayrıldım, 1 Mayıs'ta evimi ayırdım, 2002'de Ankara'ya geldim. Meslek Hastalıkları Hastanesi, pardon Ayrancı'da bir kreşe başladım, SSK'nın kreşine, oradan meslek hastanesine geçtim, geçirildim daha doğrusu -müdürle biraz takıştık.- Oradan da işte Dışkapı Hastanesi'ne geldim, orada çalıştım. O süreçte sendi, burada sendika da çalıştım. İHD' de çalıştım. Pir Sultan genel merkez yöneticiliği yaptım. Pir Sultan Ankara şube yöneticilikleri yaptım. Kayseri'de Pir Sultan kurucularındanım. Böyle, dernekle, sendikalarla geçmiş yaşamımız oldu.

Hastanede önce normal şeyde servis de çalışmıştım. Onkoloji servisinde; kanserli çocuklarla çalıştım. Orada çok, çok profesyonel değildik servislerde. Önce kreşlerdeydik. Sağlık Bakanlığıyla, SSK'lar birleşince; bizi hastanelere, kreşleri kapattılar, hastanelere verdiler. Öyle olunca hani hiç bilmediğimiz bir alanda kendinizi var etmek durumunda kaldık. Benim mesleğimden kaynaklı işte: çocuk girişimciyim. Çocuk girişimci olarak servise verdiler. Kanserli çocuklarla çalıştım. Ya şey çok kötü: Yani günahsız, mahzun daha hayatı yeni yeni tanıyacak olan çocukların birer birer elimizin altından kayıp gittiklerine tanık oldum. O beni çok yıprattı çok gerçekten hala böyle hatırladıkça içim sızlıyor. Hele de anne olduğun zaman, o duyguyu daha bir acı ve ağır yaşıyorsun. 17 tane çocuk kaybettik; muhtelif yaşlarda. En çok da doğudan gelen çocuklar vardı: Kanser olarak. Hatta merak etmişim; neden oradaki çocuklar bu hastalığı çekmek zorundalar diye. Kastamonu'dan gelenler vardı. Hep de yoksul aile çocuklarıydı. Hele Erhan vardı hiç unutmam onu. Hakkâri'den gelmişti, Şırnak'tan. Erhan iki, iki yaşındaydı, Türkçe hiç bilmiyordu. Beni görünce böyle şey yapıyordu; elini kaldırıyor, başka da bir şey söylemiyordu. Bir de "aney" diyordu bana, "aney". Tabii şey çocuğun gibi oluyor onlar senin. Bir de annesi de yok; annenin küçük çocukları var. Genellikle bölgeden gelen aileler ya kardeşleriyle ya babalarıyla geliyorlardı. Çünkü annelerinin çok fazla çocukları vardı, iş yükleri fazlaydı. Dolayısıyla onlar gelemiyorlardı. Erhan'ın üçüncü yaşındaydı; çok uzun süreli yatıyorlardı. Bir yılı aşan çocuklar vardı yatarken. Erhan üçüncü yaşına hastanede girdi. Ben ona şeyde; yemekhanede pasta hazırlattım. Bizim kanserli çocuklara dışarıdan, doktorun önermediği katılım şey öyle başka şeyler katılan yiyecek türlerini vermiyoruz, zarar veriyor diye. Onun ne yiyeceğine diyetisyen karar veriyor ve

aşığı mutfakta yapıyordu onlara özel pastalar. Ben şeye Erhan'a yaş günü pastası hazırlattım. Hayatında hiç mum görmemiş mesela. Halası getirmişti onu. Hala Türkçe biliyordu. Ben ona yaş günü hazırladım. Müzik falan açtım, süsledim sınıfı. Ya, nasıl mutluydu, bir inanamazsın çekimleri var sakladım onları, çekmişim şeye telefonuma. Anlatamam. Elimi öpüyor ya, elimi öpüyor, böyle nasıl mutlu, nasıl mutlu; sarılıyor bana öpüyor, bir daha sarılıyor öpüyor yani o andaki duyguyu anlatamam ya. Dünyayı verseler o çocuğun mutluluğuna tanık olmak işte; ne olacağını bilmediğin bir çocuğun, hayata bakışına bakıyorsun, o pastanın, o mumun onu mutlu edişine bakıyorsun, işte o yoksulluğun, bu çocuklardaki şeye bakıyorsun. Niye bunlar bunu çekmek zorunda? Yani kafanda fırtınalar kopuyor, yüreğinde fırtınalar kopuyor, öyle öfkeleniyorum, kızıyorum, şey yapıyorum, küçücük şeylerle mutlu oluyor o çocuklar ya. Küçücük, küçücük şeylerle. Erhan'ın o günkü tavrını hiç unutamam! Hiç unutamam!

Bir de korucu bir ailenin çocuğuydu. Yine Hakkârî'den mi? Bir yerden gelmişti. 1,78 boyunda falan. Çok devasa, uzun bir kız geldi karşıma; kilolu milolu. O çocuk; karyolanın içinde bir parça kaldı. Yani gözümün önünde eriyişini hiç unutmam. Korucu olduğu için, çocuğu köy okula gönderememişler. Orada dışlanmış. Okuma yazma bilmiyor çocuk. 17 yaşında ve okuma yazma bilmiyor. Mesela kardeşi oldu; o beni hep duygulandırır. Bana hep şeyi sordu "Kardeşimin saçları kızıl mı acaba?" Yani bir bilmiyorsun ki, çocuk orayı düşünüyor, gidemiyor, onlar gelemiyor. "Senin" dedi, "şeyin telefonuna" dedi. "Resim gönderseler bana gösterir misin?" "Tabii" dedim. Aileye söyledim, resim attılar. Her gün o resme baktı, her gün kardeşinin resmine baktı. Her gün "Biraz daha büyüdü değil mi?" diye konuşuyorduk. Yedi, yedi buçuk ay sonra Zeynep'i kaybettik. Kardeşine hasret, düşünebiliyor musun?

Yani o kadar çok şeye tanık oldum ki. Yani ben şöyle genel kabul gören insanlardan biriydim. Biraz işte hayatın öğrettiklerinden yola çıkarak hani çok öfkelenmemek gerekiyor, insanları çok ayırttırmamak gerekiyor. Çünkü ben herkesin, gerçekten durduğu yerde bilinçli durduğunu düşünmüyorum. -Türkiye'nin gerçekliği- ama hani benimle mücadele etmek isteyenlere karşı bir mücadele anlayışım vardı, biliyorlardı kararlılığımı. Ama onun dışında diğer çalışanlarla, hele de bizim altımızdaki gruplarla hiçbir zaman sorun yaşamadım, hiçbir zaman emrivaki olmadım zaten. Onlardan fazlalığının olmadığını kesinlikle biliyorum. O yüzden de sorun yaşamadım ya. Yani ben şeyi çok önemserim insan ilişkilerinde; düğünü, özel günleri, ölümü, nişanı, bilmem neyi, hastalıkları... Onlara büyük çapta şey yapmaya çalıştım; gidip gelmeye çalıştım. Gidemediysem de mutlaka aradım. Yani insana dair benim beklentilerim neyse, o karşımdaki insanlarla da empati kurduğum da, onların da benden bu beklentilerin olabileceğini düşünerek yani çok böyle sorun yaşadığım insanlar, ha idari kadrolardakiler oldu olduysa ama kendimle çalışan o hemşire

arkadaşlarla, doktor arkadaşlarla ya da diğer birimlerdeki arkadaşlarla hep barıştım ya. Yani bu herkese şirin gözükmek falan değildi derdim; ideolojik anlamda tartışılması gerekiyorsa tartışıyordum, tavır konulması gerekiyorsa koyuyordum. Onda bile bana şey yapmıyorlardı; böyle hani kırmak istemiyorlardı çünkü bende onlara kırıcı değildim. Hani eleştiriyordum, yanlışlarını söylüyordum, mesela; sesle ilgili çalışmalar yapıyordum, anlatıyordum orada bir arkadaşımız vardı o gelmesin sen gel abla falan diyorlardı. O, kavgaya eder gibi şey yapıyordu; herkesi öyle sorgular, yargılar nitelikteydi. Ben daha böyle yapıcı hani herkesin kazanılması gereken insanlar gibi yani doğruyu anlatırsan, güzeli anlatırsan; o insanlarla niye sorun yaşayasın ki? Çoğunlukla da "Abla haklısın ama işte düzen böyle" falan diyenler oluyor. Çoğu da mecbur kaldıkları için hani karşı taraftaymış gibi görünmek zorundaydılar. Onları da eleştirmiyordum. Herkes senin, benim gibi olmak zorunda ya da durmak zorunda değil, diye düşünüyordum. Biraz anaç tarafım var. Galiba onu çalıştığım yerde de atamadım. Çok profesyonel olamadım belki de çalışma alanlarında (gülüyor). Öyle yani mesela şimdi bulunduğum yerde de öyle. Anneler falan mesela çok gariban insanlar, Keçiören'de çalışıyorum. Yoksul aileler genellikle. Ya şeyler böyle "Ya ne iyi insansın" falan diyorlar, tamam mı? Acaba iyi insan mıyım? Ya da bilmiyorum gerçekten hani onu hak ediyor muyum? Ama genellikle bir empati şeyi göstermeye özen gösteriyorum. Vallahi çok şey değildim ya, bazılarıyla artık kesmiştik ilişkiyi, konuşmuyorduk. Kendilerini dayatan unsurlar vardı; özellikle bakım hemşiresi, ben işyeri temsilcisiydim. İşte bir iş arkadaşımızın sorunu olmuştu. Onu işte mevcut kadrolarından almışlardı. Yıllardır hemşirelik yapmayan arkadaşımızı, -ki doktorasını falan yapmış, hemşire kökenli ama uluslararası ilişkiler okumuş, doktorasını yapmış, kitap yazmış, üniversite kitabı okutulan birisi, neydi o birimin adı? Böyle...Kalitede, kalitede çalıştırılıyordu. 15 yıl orada çalışan insanı, pat diye alıp, acile verdiler. Acile verince; arkadaşlara dedi ki "Yıllardır ben iğne almamışım elime acil de bir hastaya istemeden zarar verirsem; vicdanen beni bu çok yaralar, ben unuttum hemşireliği. Yani dolayısıyla acil değil de servislere verin" falan demişlerdi. İşte "Abla birlikte gidelim." -O da iş yeri temsilcisi, ben de.- "Birlikte gidelim, en azından ne konuştuğumu ya da onun ne konuştuğunu, tanıklık edecek birisi olsun yanımda" demişti. Ben gittiğimde bana "senin ne işin var" dedi, böyle. "Sen diyemezsin, haddini bil! Siz diyeceksiniz" dedim. Onunla bayağı ciddi bir tartışma yaşadık orada. Sonra başhekime yalan söylemiş, başhekime dedim ki "Çağırın, konuşacağım yanınızda" dedim. "Yalan söyleyen biz miyiz? O muymuş?" dedim. Öyle olunca başhekim cesaret edemedi çağırmaya. Çünkü biliyordu benim net tavrımı. Böyle, onunla bir sorun yaşamıştım. Bir de aşağıda; her dönemin adamı olan bir kadın vardı. İşte, biz başhekimliğe bağlıydık direkt. Benim bulunduğum alan, direkt baş hekime bağlı. Ben müdürle falan yüz göz olmak zorunda değilim aslında ya da hastane baş hemşiresiyle. Benim onlarla işim yok. İşte mesela; psikologlar, sosyologlar, çocuk gelişimciler, şeyler direkt başhekime bağlı çalışan elemanlar bunlar. Bizim bir dönem hastanelere

şeydi, sevkli giderdik. Sevk alır, giderdik. Sonra sevk bittikten sonra, işte biz gidiyoruz; hastaneye gidiyoruz. Aslında demek zorunda da değiliz. 657’de böyle bir zorunluluk yok. Gidersin, eğer seninle ilgili kaygısı varsa bakar, gitmediğimi öğrenir, hakkımda yasal işlem neyse, onu yapar. Ama bunlar bu diğer tarafa yaranma kaygısıyla; bizim dönemlerimizden önce başlamış çalışmaya, her dönemde kendini var etmenin koşullarını böyle yalakalık yaparak halletmiş. İşte "Hastaneye gideceğim" diyorum. "Kâğıt getir" diyor, bana. En sonunda onunla da bir kapıştık. Dedim ki "Sen yasalardan, kanunlardan üstün değilsin, haddini bileceksin! Ben sana böyle bir şeyi yapmak zorunda değilim, benim gidip gitmediğimi sen araştırırsın, derdin neyse gerçekleştirirsin!" diye, onunla da ciddi bir şey yaşadık. O da yalan söylüyor, müdürü arıyor: telefonda benim hakaret ettiğimi söylüyor. Ben de dedim ki "O zaman yazışmaları isteyin postaneden, hakaret edip etmediğimi ben size göstereceğim. Eğer öyle değilse, ben dava açacağım" bununla ilgili falan dedim. Tabii artık orada şey biliyordu idari biliyorduk ki, haklı olduğum yerde vazgeçmiyorum, diretiyorum. O yüzden çok uğraşmıyorlardı (gülüyor). Çok büyük sorunlar yaşamadım dolayısıyla. Ya emeklilik biraz gündemin getirdiği şeylerden kaynaklı, işte başımıza gelenleri biliyorsunuz (gülüyor). Biraz öyle, birazda işte mide ameliyatı geçirdiğimde, komaya falan girmiştım. İşte mide küçültme, şeker ve tansiyon hastasıydım. Midem şey vardı; mide fıtığı vardı, ameliyat olacaktım. Benim şeker ve tansiyon olayım: kanserli çocuklardan sonra olmuştu. Ondan önce hiçbir şeyim yoktu, çok üzülüyordum o çocuklara. Mesela; her ölümde ben buraya gelip, hüngür hüngür ağlıyordum. Hatta o dönem çocuklar "Anne bırak artık" falan diyorlardı. Orada çok tutuyordum kendimi. Aileye güç veriyorsun, destek veriyorsun, işte teskin ediyorsun, çocukla uğraşıyorsun falan o da güçlü olmak zorundayım ama eve gelince kendimi çok kötü bırakıyordum. O tansiyonun ve şeker hastası oldum. 24’lere falan çıktı tansiyonum. Derken işte; mide fıtığı ameliyatı olacaktım, bizim başhekim yardımcısı cerrahtı. “Böyle şey düşünür müsünüz? Eğer olursa, bu tansiyonu ve şekerini halledersiniz.” Tip 2 şekerdi benimki. Onun üzerine ameliyat olma kararı verdim. Arteri kesiyorlar, kalp duruyor, dört gün komada kalıyorum, çıktığımda çocuklar çok korkmuşlardı, "****" kendinden geçmişti. "Anne emekli ol ya! İşte ölsen şey yapmayacaktın. Bak biz de çalışıyoruz ne gereği var?" falan dedi. Hem onların o şeyiyle dürtüsüyle, hem de... şeyiyle “Hadi olayım” falan dedim. “Bunlarla uğraşılmaz” deyip. Şöyle çok da pişman değilim. Şehir hastanelerine gittikten sonra "İyi ki, gitmemişim" diyorum mesela. Yani çok büyük, yoğun ve çok karışık. Yani çok zor olacaktı benim için; gidip gelmek, o yüzden çok da pişman değilim açıkçası. Yani iş yeri anlamında çok şeyim olmazdı. Çünkü gidiyorum. Hala görüşüyorum arkadaşlarla; kimse, kimseyi rahatsız etmiyor o anlamda. Şimdi hastane yöneticisi olan öyle çok çalışan uğraşan bir adam değildi açıkçası. İşini yapanı da takdir ediyordu. Mesela, bana şey diyordu "Kız siz iyi çalışıyorsunuz" falan diyordu mesela. Gerçekten onu biliyordu. Yani bizim çalışıyormuşsunuz gibi yapmadığımızı biliyordu. Biz hani insanı seviyoruz biz.

Yapamayız yani. Hadi ilgilenmeyin falan diyemem ki! Mümkün değil! Ben oturuyordum yani. Hastalarla uğraşmaktan, onlarla şey yapmaktan, hani keyif de alıyordum. Hiçbir zaman da "Uf! ya, lanet olsun, bugün pazartesi" falan demedim. Hala gittiğim yerde de aynı şeyleri söylemiyorum mesela. Ha bir de alanımı seviyorum, isteyerek seçtiğim bir meslek. Ya, birilerinin hayatına dokunuyorum, birilerine bir şeyler verebiliyorum, işte ne bileyim mutlu oluyorum ya. Bir şeyler öğrettiğim ya da bir şeyler verdiğim ya da onlardan aldığım zaman bana da çok şey öğretiyorlar. Hayatı öğretiler onlar bana. Hayatın gerçeklerini öğretiler. İnsanların nereden, nasıl, ne durumlardan geldiklerini öğretiler bana. Bakış açımı çok daha farklı alanlara yönlendirdiler, onlardan da çok şey öğrendim. O yüzden bana şey gelmiyor çalıştığım alanlar; hani onu da biliyorlardı böyle keyifle... Ben hep mesela, şarkılı türkölü girdim sabah işe başlarken. Mutlaka bir şarkı, türkölü tutturarak, oynayarak giriyordum. Millet şaşıyordu. Hala buradaki şeyler "Sen bizi cebinden çıkarırsın" falan diyorlar. Ben sevmiyorum durağanlığı. Hep benim hayatım hareketli olacak ya! Birilerine dokunacağım, birileri bana dokunacak yani. O yüzden sorun yaşamazdım. Benim bir tek kaygım: Uzak, uzaklık falan işte. İki araba falan gidip, gelmek olacaktı. Onun dışında şeyim olmazdı yani.

Ah! Sorma, ilk geldiğim zamanlar ben bir yıl evden dışarı çıkmadım. Bir yıl evden dışarı çıkmadım, gerçekten çıkmadım. Şöyle, Kayseri küçük şehirdi. İşte içinde bulunduğum, çalıştığım alanlardan dolayı; Kayseri'nin hemen hemen çok büyük bir kesimi ile temas kurmuştum. Birçokları beni tanıyordu, ben birçoklarını tanıyordum. İştten çıkarken, hiçbir zaman saatinde evime gelemedim.

Mutlaka bir dostum, bir arkadaşım, bir ahababım, bir tanıdığım; 5 dakika, 10 dakika, 15 dakika sohbet ederek eve geliyordum. Mesela; bayramlarda biz sekiz, on kilo şeker alıyorduk. Sekiz, on kilo. O geleneksel yapı orada çok hakimdi. Kim olursa olsun, bayramda sen de olsan orada; bana gelmek zorundaydın, ben sana gelmek zorundaydım. Hani dostları görmek anlamında vesile oluyordu bayramlar. Hani belki çok şey bayram gibi düşünebilirsin ama mesela ben; börekler, çörekler, sarmalar, dolmalar hazırlıyordum arkadaşlarım, dostlarım gelecek diye. Buraya geldiğimde ısınmadım. Kendimi çok yabancı, ya büyüdüğüm şehre kendimi çok yabancı hissettim. Benim gittiğim sene 80'di, ben ilk gittiğimde. Sene 80'de Ankara da Kayseri gibiydi; arkadaşlıkların, dostlukların, yoldaşlıkların, samimiyetin hele o dönem, 12 Eylül gelmeden önceki ilişkiler çok başka, süreç çok başkaydı. O orada daha bir birbirine kenetlenmiş durumdaydın. Mahallelerin ayrılmıştı, okulların ayrılmıştı, yolların ayrılmıştı, dostların ayrılmıştı. Birbirine benzeyen insanlarla hep bir aradaydın; paylaşımcıydın, kolektif bir yaşamı örgütlüyordun ve sen

de onun gibi yaşıyordun. O yüzden kalabalık, çok kalabalıklar içerisinde gittim ben buradan. Yani hiçbir zaman evde tek başına yemek yemiş ailelerden olma. Mesela biz, bizim evde 20'ye yakın insanı barındırırdık, hiç unutmam yani. Annem de ben de habire hizmet ederdik, abilerim de falan. Böyle yemekler; üç, dört tepsi yemek hazırlardık. Tepsiler vardı eskiden, masalar bu kadar yoktu. Kayseri'ye gittiğimde de öyle bir şey, ortamla...Kalabalık aileler, işte o feodal ilişkilerin düzenli devam ettiği, birilerine gidip gelmelerin eksik olmadığı ama ben bir de diğer taraftan da böyle birçok daha farklı dostluklar edindim falan. Çok samimiydik tabii, gece yarısına kadar birbirimize gider, gelirdik. Ya Ankara'ya geldim; kimseyi tanımıyorum, yürüyorum yolda kimseyi görmüyorum, kimse ile merhabalaşmıyorum, çalıştığım yerdeki insanlar bile, sana sınır koymuşlar. Çok garip bir yere geldim. Yani gerçekten çok bocaladım ve ben aileye dedim ki "Ben geri döneceğim Kayseri'ye." Ciddi ciddi geri dönmeyi düşündüm. Bütün samimiyetimle diyorum: o dönem SES'in genel merkezinde olan arkadaşlar Kayseri'ye gelip gidiyorlardı, program yaptıkça. Onlar en sonunda dediler ki: "Yeter! Sana kızmaya başlıyoruz, silkelen, hiçbir yere gidemezsin, seni burada, bizim sana ihtiyacımız var." İşte, "sinemaya gidelim" diyorlar, "yok ben gitmem!" diyorum, "Filan yere gidelim diyorlar," "yok!" diyorum "gitmem".

Kendimi çok yalnız hissediyorum. Yanımda sadece bir arkadaş olacak diyorum. Ya ne yapacağım? Kimseyi tanımıyorum, etmiyorum falan. İşten eve, evden işe, işten eve, evden işe. Yok dedim ben gideceğim Kayseri'ye. Hatta bizimkiler dediler ki: "Evet çok mutsuzsun, kendini nerede mutlu hissediyorsan, oraya git, bu senin yaşamın" dediler. Hani kimse de karşı çıkmadı Allah var, ama işte en sonunda o arkadaşlar beni aday gösterdiler falan. Seçilince mecburen burada bir yerden başlamak zorunda kaldım (gülüyor). Öyle olunca da; böyle hastaneler çalışanlar...derken burada da büyüttük alanlarımızı, dostlarımızı genişlettik. Ya emekli olana kadar çok yoğunum. Emekli olana kadar Kayseri'nin bir benzeri de burada yaşadım. Hemen hemen 2002'de geldim; 2003 mü? 2003, 2004'de yönetime girdim, 2006'da Pir Sultan yönetimine girdim. 2006, 2008 arası. Ondan sonra İHD yönetimine girdim. Ondan sonra Ankara şube yönetimine girdim (gülüyor). Öyle sürekli bir yerlerde oldum. Orada da güzel şeyler yaptım. Çok kıymetli insanlarla tanıştım. Hep memleket meseleleri oldu tabii genellikle. Hani çok böyle ev gezmeleri şeklinde olmadı burada. Çünkü zaman yetmiyor. Ankara büyük şehir. Bir karar alıyorsun, bir şey yapmak durumundasınız işte senin bulunduğun sekreterlik belli. Herkes iş bölümü yapıyor ama kendine benzeyen insanlarla gidip tabii görüşüyorsun ya da benzemeyen insanlarla da başka türden ilişkiler geliştiriyorsun. Böyle çok koşturdum ya hiç bazen oldu eve vallahi yatmadan yatmaya girdiğimi hatırlarım yani. Ben mesela emekli olunca; iki yıl hiçbir yere çıkmadım biliyor musun? Evi o kadar özlemişim ki! Gerçekten öyle. Hiçbir güç beni evden çıkarmaya yetmezdi. İki yıldan sonra sıkıldım ama dedim yeter! Bu kadar yeter, sen bir silkelen şöyle. Böyle de olmuyor. Tabii evde de oturmam ama ev

İş, ev işi de nankör bir şey hiç bitmiyor, iki de oğlan vardı o zaman. Böyle onlar da böyle tam bizimkiler gibi erkek. "Anne yemek hazır mı? Anne çamaşırlarımı yıkandı mı?" falan. Onların işleri yoğundu; inşaat alanı diye. Böyle sabah gidip, çocuklar gece yarısı, Ankara'da 300, 400 kilometre yol yapıyorlardı her gün. Pestil gibi geliyorlardı. Annelik bitmiyor, yaşları büyüse de aynı böyle hala annelik, hala annelik yapıyorum yani. Böyle bir durum var (gülüyor) hala çamaşırlarını yıkıyorum, hala ütülerini yapıyorum maalesef. Ya iki yıldır çok bir şey yapamıyorum. Neden yapamıyorum; sabahleyin gidiyorum, cumartesi de çalışıyorum okula, Keçiören uzak bir mekân. Sabah erken kalkıyorum, neredeyse yedi buçuktan, yedi buçuğa kadar okul var işte. Eve geliyorum; pestil gibi oluyorum gerçekten yorucu. Çünkü ağır özörlülerle, zekâ düzeyi ağır olan, orta olan otistik çocuklarla çalışıyorum. Benim alanım biraz daha ağır. O yüzden biraz yoruluyorum. Eve gelince yemekti, bilmem neydi falan, dinleniyorum, sabah işe geliyorum yani cumartesileri de çalışıyorum o yüzden çok fazla bir şeyim olmuyor. Ailelerle bile görüşme şansım belli sürelerde oluyor. Anneme 15 günde bir gidiyorum mesela göreyim diye. Öyle bir günümü ona ayırıyorum falan, çok bir şey yapmıyorum. Zaten yapılmıyor da görüyorsun. Bir şey yapılacak ortamda çok yok. Fazla bir şey yapmıyorum açıkçası. Vallahi kendimle ilgili hayallerim çok fazla yok. Yani bir ülke; mutsuzsa, huzursuzsa, senin de mutlu ya da huzurlu olma şansın olmuyordur. Tabii çok umutsuz olmak istemiyorum ama çok da umutlu olduğum söylenemez açıkçası. Hani "Her karanlığın sonu aydınlıktır" derler. Derler diye acaba öyle olur mu? diye düşünüyorum ama tabii bir süreç gerektiriyor. Bu süreçte ne olup, olmayacağı malum görünmüyor. Farklı düşündüğümüzü düşünmüyorum. O yüzden hani daha iyi şeyler olacak. Almanya'da bir Hitler faşizmi vardı, öyle kalmadı mutlaka, Mussolini vardı öyle kalmadı. Bakalım yani çok bir şey diyemiyorum açıkçası. Ya çok farklıydı tabii, çok farklıydı. Mesela; eleştirdiğim kadın oldum ya! Eleştirdiğim kadın oldum. Hiç unutmam, sen onu derken; annemin bir akrabası vardı. Yurtta büyümüştü çocuk, çok yakışıklıydı; Tarık Akan gibiydi. İzmir'de askerlik yaparken bir kapıcı kızı görüyor, kızcağız da çok güzel bir kız, o da çok güzel bir kız. Kapıcı kızı işte İzmir'de ev temizliklerine gidermiş, liseyi bitirmiş. Tabii "****" görüyor. Biz, bana göre büyüktü onun yaşı, "****" le yaşıttı, çok gençti. Evleniyor, işte bu perde açtırmıyor, sürekli dayak atıyor, bilmem ne yapıyor, kimseye de göndermiyor. İlk defa biz, babamı çok severdi adam, ilk defa bize getiriyor. İşte "****" yaşıttı diyor, biraz zaman geçirsin." Bunları anlatıyor bana, "Aa deli misin sen? A olur mu öyle şey? Nasıl çekiyorsun bu adamı?" falan diyorum. "Boşan! İşte kadın eziyet çekmek için mi yaratıldı?" falan diyorum, tamam mı! Öyle de keskinim ki, bu konuda. Ve ben daha kötü (gülüyor) şeyler yaşadım. Kızı oldu, hiç unutmam; iki yıllık evliydi, ayrıldı gitti o. O benden daha yürekliymiş (gülüyor) tabii. Yani ailenin ekonomik durumu da yok. Buna rağmen; o kızcağız, şiddet dolu bir adamdı o da gerçekten, iki yılda çekti gitti. Ben yirmi yıl bekledim (gülüyor). O kesin konuşan ben. Yani hayallerimi düşün! Ne kadar büyük ne kadar farklıymış. Mesela bir

okulumuzda öğretmenimizin bize tayin edilerek, Kırıkkale'den kaçtığını zanneden o sağ, sol olaylarının yoğun olduğu dönemde; Ali Gümüş diye bir matematik öğretmenimizin vurulduğuna tanık olduk. Onu hiç unutamam. Eşi hamileydi, okulumuza çok yakın bir yerden ev tutmuştu. Kayseri Sarızlı bir öğretmendi. İşte bize gelecekti, bizim dersimize girecekti. Sabahçıydım, okulda bizim böyle tam sağcıların bulunduğu yerdeydi okul, bir çığlık sesi, böyle çok acı bir çığlık sesi; öğlen yemek yiyip, okula gelecekken, zemin katta bir ev, faşistler takip ediyor ve bunu kafasından vuruyorlar. O günü hiç unutamam. Çok çok ağır gelmişti, çok acı gelmişti, çok ağlamıştım. Eşi de hamileydi. Yıllar, yani yıllar sonra demeyeyim de onun eşi, kız kardeşimin öğretmeni oldu sonra. Tabii ilişkileri geliştirdik, bir oğlu oldu; onun adı da Ali Gümüş. Tabii Ali herhalde 42 yaşında mı, 43 yaşında falan. Onu unutamam yani. Çok kötü günler vardı. Bizim lise dönemlerimizde olaysız bir gün yaşanmazdı.

Sürekli silahlı kişiler gelir okula. Sürekli şiddet vardı. Mutlaka dayak yenirdi. Benim kafamı kırmışlardı mesela hiç unutmam. Grupla gider, grupla gelirdik, bağımsız gitme şansın olamazdı. Bir yerde öğretmenler de bölünmüştü zaten onlar da öyleydi. Sağcılar solcu öğrencilere not vermezdi, solcular sağcı öğrencilere not vermezdi. Böyle (gülüyor) garip günler geçirdik ya. Valla, öyle öğretilirdi galiba, herkes öyle yaşıyordu, bize de çok garip gelmiyordu. Biz de olması gereken yerde durup, saflarımızı o şekilde belirleyip, gereğini yapıyorduk, o döneme göre. “Kavgada yiğit olmalı” diyorlardı, yiğitçe davranıyorduk (gülüyor). İyi, iyi kavga ediyordum ama beni alıp götürüyorlardı şeyler, ÜGD'nin önüne bırakıyorlardı, orada bir ton dayak yiyordum, yine de vazgeçmiyordum, yani (gülüyor). Ağzımı, burnumu kırdılar ya! Birçok şeyler, badireler atlattık. “O dönemler daha iyiymiş” diye düşünüyorum. Aslında belki ölümlerin, zulümlerin çok olduğu söyleniyor ama o dönem insanlar daha duyarlıydı, gençler daha duyarlıydı. Daha çok okuyup, öğrenmeye çalışıyordu. Eğitim, ezberci eğitim falan diyormuşuz ama ezberci de olsa, bugünden çok daha farklıydı, öğretmenler kaliteliydi. Mesela; benim öğretmenlerim gerçekten öğretmen Köy Enstitüleri mezunlarıydı. Okumayı sevdirdiler bize, araştırmayı sevdirmişlerdi, münazaralar yapardık; öyle değişik konular bulurlardı ki, bizim düşünme gücümüzü geliştirmek adına. Yaşama dair anlatırlardı dinlerdik, hayatlarından geçenleri anlatırlardı. Şimdi öyle çok nadir öğretmen anlayışı. Kes, kopyala, yapıştır dan başka bir şey yapılmıyor. Bazen akademik öğrenci alıyorum, üzülüyorum yani çocukların o eğitim kitaplarına bakıyorum şaşırıyorum. Bizim dönemlerimizin hiç alakası yokmuş. Bize gerçekten öğretirlerdi yani. O dönemler daha iyi yani hem çocukluğumu mesela; çamurla oynadığım, çember çevirdiğim, çatıdan çatıya atlayıp meyve kopardığım o gecekondularda, geleneksel köy yaşamının oralarda vücut bulduğu, büyük kentte yaşıyorduk ama hala o küçük köy yaşamımız devam ediyordu. Annem ekmek yapardı, komşularla imece usulü şeyler; turşular kurulurdu, bahçeler falan, salçalar yapılırdı, bahçeler kaldırılırdı, -kocaman

bahçelerimiz vardı o dönem- meyve ağaçlarımız vardı. Hırsızlık yapmaya giderdik abimle. Taş atardı komşular, hoşumuza giderdi, hiç canımız yanmazdı. Yani çocukça yaşadık. Benim yaşadığımı, çocuklarım yaşamadı mesela. Şey yoktu; dedemle, babaannemle birlikte kaldık. Büyük ailelerdik, çekirdek aile değildik biliyorsun. Televizyon yoktu, televizyon hayatımıza 74'te girdi mesela. Aslında durumumuz olmadığından değil ama kültür yoktu, televizyon kültürü yoktu öyle. Dedemler falan bize masal anlatırlardı. Hayal ürünü masallar anlatırlardı. Hiç unutmam çocukluğumda; horozun yediği cevizle, ceviz ağacının horozun vücudunda büyümesi, hiç olacak şey mi? Ama işte annem çamurdan eşek hikayesi anlatırdı. Çok ilginç bir hikayedir, gerçekten ha kimse duymamıştır. O annemin hayal ürünü. Ama aynısını bir ertesi gün bir daha anlatırdı, gerçekmiş gibi dinlerdik yani. Çamurdan eşek yürür işte bir de ders verirdi sonunda: İşte eşek olma hikayesiyle bizi, bir yandan da eşeğin çok emektar olduğunu anlatırdı yani çok güzel hikayelerle büyüdük. Zaten o çocukların kendine güven duygusunu artıran en büyük şeylerden biri; ebeveynlerle büyüyen çocuklar. Annelerimiz çalışmazdı. Mesela; benim kız kardeşimin kızı, annem orada kalmıştı bir hafta, "Kapıyı annem açsın diye çok isterdim anneanneciğim, hiç annem bana bu kapıyı açmadı. Hep ben açmak zorunda kalıyordum, sen varsın diye zile basıyorum, çok hoşuma gidiyor." demişti. Aslında bu çok çok ağır bir şey, çok üzüldüm ben mesela. Kız kardeşim de bunun üzerine emekliliği dolmadan, emekli oldu biliyor musun? Dışarıdan ödedi. Evet, evet. Biz gelince annelerimiz karşılardı, yemeklerimiz hazırды, annem karşılar, soba yanardı falan. E bizim çocuklarımız sobalarını kendileri yakmak zorunda kaldılar. Ben de bir dönem sobalı evdeydim. Yani çocukluğumuz çok başkaydı, çok güzeldi, çok güzeldi. İmece usulüydü. Mesela; bizim alt tarafımızda Keskinliler otururdu. Biz üst tarafta; tüm Sivaslılar. Bizim yakın köylüler; dayımlar, halamlar, işte bilmem neler falan yabancı değildik yani. Gece yarısı sokakta şey yapardık, dokuza, ona kadar gitmezdik ki evlere. Zaten bahçeliydi evler. Yazın babalar, işte komşular, o akrabalar hep beraber; bahçelerde oturur, sazlar çalınır, türküler söylenirdi. O kadar güzel ki yani çocukluğumuz böyle dolu dolu geçti. Bir de kışın da bir odada otururduk mesela. Misafirler de o odada ağırlanırdı, salonda, salonda da sedirlerimiz olurdu böyle. Tahta bir masa, iki tane sandalyemiz vardı. -Hiç unutmam- biz yerde yatardık. Biz misafirler gelse bile; yerde ders çalışırdık. Onlar, konuşur, sohbet ederdi, biz oturur orada dersimizi çalışırdık. Başka bir odaya geçme şansımız yok! Soba var çünkü evde. Yer yataklarında; kardeşle beraber yatardık. "****" Yani öyle odalarımız olmadı, özel odalarımız ama çok mutlu çocukluklarımız oldu. Mesela, bizim ocağımız yoktu, -kimsenin yoktu o zamanlar, ben biraz yaş olarak eskiyim tabii- şey vardı, nedir bu? Ne ocağı ya o? Gaz ocakları vardı, ispiroto yakılırdı, gaz ocağına ispirotoyu doldururdu annem, onun öyle çırpılacak bir yeri vardı şöyle bana onu çekip, çıkarttırır, gaz şeyi ispirotoyu verir, yakardı. Yakana kadar onu ben çekip, kapatırdım. Onun üzerinde yemek pişerdi. Heyecanla beklerdik, o yemek pişip gelecek diye. Mesela, ayrı ayrı hiç yemek yemezdik, babamı beklerdik.

O benim çok hoşuma gider, babam gelmeden biz sofraya oturduğumuzu hatırlamayız mesela. Yani ailenin birlikteliğini ifade etmek adına diyorum. O koca aile; babaannem, dedem, ben, kardeşlerim, annem oturur hep birlikte muhabbet dolu yemek yedik yani. Düşünebiliyor musun? İşte dedem sorardı "E oğlum, bugün ne yaptın? Nasıl çalıştın? İş nasıl geçti?" Ebem oradan, tek çocuk ya babam çok kıymetliydi...ya tek çocuk olması: Babama sevgiyi çok fazla vermişler. O da bizi çok severdi babam acayip duygusal bir adamdı. Hasta olsak, başımızdan ayrılmaz, oturur ağlardı; "Ateşiniz düştü mü?" diye. Öyle bir adamdı, dolu dolu sevgi yaşattı bize. Hani annem biraz daha sertti. Otorite olmak zorunda ya, birinden biri. Biz babamdan yüz bulurduk, annem bizi şımartamazdı, korkardık annemden de. Şimdi inkâr ediyor tabii sorunca "Ben öyle yapmadım, siz yalan söylüyorsunuz" diye (gülüyor).

Ya benim böyle, diğer kızlar gibi bir yaşamım olmadı ya! Ben halkevlerinde, malkevlerinde, böyle hep orada, burada; şeyle gazete, mazete işleriyle uğraştım. Hiç böyle serserilik yapmadım ya. Kaşımı almazdım, kirli gezerdik falan biliyorsun ya (gülüyor). Saçını fönlemezdim, fönleyince hemen yıkardım, "Millet ne diyecek" diye. Ondan sonra şey, düz ayakkabılar giyerdim, falan öyleydik. Eteği, evlendikten sonra giydim. "Etek giyer mi? Saçmalamayın" diyordum falan. Öyleydik yani. Ya ne bileyim, çok da fazla bir şey yapmazdım ya. Şimdi bakıyorum da gençlik çok dejenere. Hani yaşadıklarını zannediyorlar, yaşamıyorlar aslında. Biz daha iyiymişiz ya. Yani geçmişe geri gönderseler beni, hiç tereddüt etmeden evet yaşamak isterim o günleri derdim. Yani şöyle; çok baskılı, maskılı büyümediğimiz için belki. Rahattım, bizim evimizde bir kadının sorunu yok. Mesela; evde annem daha etkindi. Babama, babam ne derse, annemin dediğini yapardı. Öyle çok şey görmediğim için bana çok farklı gelmiyor yani. O günlerim, evliliğimi bile alıp götürecek günler yaşamışım ben aile de. Çok güzel günlerimiz vardı. Ya çocukluğumu da gençliğimi de tekrar yaşar mısın? Deseler; aynı aileyle, aynı kardeşlerle tekrar yaşamak isterdim. İki abim var, bir oğlan kardeşim gerçekten hepsi de birbirinden kıymetli. Kız kardeşim var. Müthiş de güzel birlikteliğimiz hala devam ediyor. Mesela, bu korona günlerinde; herkes kendi evinde ama "****" beni her her gün, mutlaka her gün arar. Hatta geçenlerde şey yaptı "Kızım hep ben arıyorum, bir gün de sen arayıver" falan dedi. "Sen abisin, arayacaksın! Ben senin küçüğünüm" dedim (gülüyor). Valla evde; ilk günler çok kötü oldum. Benim bir panik atak dönemim olmuştu. Ondan sonra epeydir ilaç kullanmıyordum. "****" sıkıntıları olmuştu. Onunla beraber gelişen bir panik ataktı. Bu şeyde hastalıkta, birden böyle bizde okulda; Umre'den gelen annelerimiz falan oldu, onlarla temasımız vardı, biraz tedirgin oldum böyle. Yaşam, güzel şey herhalde ya da ölüm biçimi beni biraz ürküttü. Hani nefes alamama bilmem ne falan. Zaten panik atakta o tür duygular hissediyorsun: Bazen nefes alamıyorsun, kalbin çarpıyor falan. Öyle oldum. İlk bir hafta falan bayağı sıkıntı yaşadım, üç kilo verdim o şeyle, yemeden içmeden kesildim denilir ya, öyle bir şey

yaşadım. Sonra doktora gittim; ilaç falan verdiler de biraz toparladım kendimi. O süre içinde sürekli temizlik yaptım böyle. Aman işte şurada mikrop olacak, burada mikrop olacak, çamaşır sularıyla falan artık kediler bile rahatsız olmaya başladılar baktım ki. Sürekli temizlik yapmaya başladım salak gibi ama şimdi bıraktım yani şu iki haftadır falan daha rahatım. “Yaa, aman ne yapayım? Ne olursa olsun!” falan moduna girdim. Tabii korunmak için yine elimden gelen gayreti gösteriyorum yani dikkat ediyorum asgari şeylere ama ilk günkü gibi değilim tabii. Herhalde alışyorsun yani. Kapıya gelip de korona "Ben geldim" deyince, herhalde "Hoş geldin, buyur içeriye" falan diyeceğiz (gülüyor) gayet rahat.

Kötüydü tabii ya. Yani sırf kadın, erkek değil. Haftada bir işe gidiyor, ona bakıyorum onunla birbirimizden farklı bir şeyimiz yok, duygu olarak. O bana dikkat etmeye çalışıyor, ben ona dikkat etmeye çalışıyorum. O “Anneme bulaştırırım” korkusu yaşıyor. Dışarıdan geliyor, hemen banyoya giriyor falan, her şeyini siliyor, telefonlarına bilmem neyine kadar. Ben dışarıdan gelince “Aman ona bir şey bulaşır” diye ben de aynı şeyi, titizliği gösteriyorum. Böyle bir şey. Herkes çamaşır suyu, hijyen bilmem ne şeyi oldu, delisi oldu. Kime sorarsam, birbirimizden farklı şeyler anlatmıyoruz. Ya, ne bileyim "Güzel günler göreceğiz çocuklar" diyorlar ya! Çocuklara diyorlar. Bize de birileri dese "Güzel günler göreceğiz büyükler (gülüyor)." Yani. Güzel günler görmek istiyorum: Hep beraber! Yani sadece ben değil, hepimiz, bütün insanlık: Güzel günler görsünler.